

آیا همه شهدای کربلا شیعه بودند؟

همه کسانی که همراه حضرت سیدالشهدا (ع) در کربلا به شهادت رسیدند شیعه نبودند. هرچند اکثر قاطع آنان از شیعیان بودند، اما شماری از غیر شیعیان هم در میان آنان دیده می شود.

همه کسانی که همراه حضرت سیدالشهدا (ع) در کربلا به شهادت رسیدند شیعه نبودند. هرچند اکثر قاطع آنان از شیعیان بودند، اما شماری از غیر شیعیان هم در میان آنان دیده می شود.

به گزارش خبرگزاری مهر، حبّ اهل بیت شیعه و سنی نمی شناسد. این محبت آن قدر زیاد است که تا پای بذل جان نیز می رسد. در کربلا بودند کسانی که شیعه نبودند ولی مالا مال از عشق حسین بوده و جان خود را در راه ایشان فدا کردند. در این باره دکتر محمد حسین رجبی از کارشناسان تاریخ اسلام می گوید:

همه کسانی که همراه حضرت سیدالشهدا (ع) در کربلا به شهادت رسیدند شیعه نبودند. هرچند اکثر قاطع آنان از شیعیان بودند، اما شماری از غیر شیعیان هم در میان آنان دیده میشود. کسانی هم که از کوفه برای جنگ با امام حسین (ع) آمدند شیعه نبودند. ابن زیاد با شناختی که از مردم کوفه داشت، به شیعیانی که بر اثر ارباب او به یاری امام حسین نیامدند، الزام نکرد که حتما باید به کربلا بروند و با پسر پیامبر بجنگند. چون می ترسید که اگر اینها را در سپاه خود جای دهد، حتما در کربلا به امام می پیوندند. ولی اهل تسنن را مجبور به جنگ با ابی عبدالله کرد. هرچند برخی از اهل سنت میخواستند با بهانه و تمارض، از این جنایت بزرگ بگریزند اما ابن زیاد عذر آنان را نپذیرفت و همه آنان را اعزام کرد.

اولین فردی که با قطعیت میشود گفت از شیعیان نبوده و به امام حسین (ع) پیوسته، «زهیر بن قین بجلي» است. زهیر نه تنها شیعه نبود بلکه عثمانی بود. عثمانی ها نسبت به حضرت امیر(ع) بدبین بوده و حتی کینه می ورزیدند. بر اثر تنبّهی که همسر زهیر در او ایجاد کرد، متحول شده و به امام پیوست، ولی هیچ دلیل و نقلی وجود ندارد که نشان دهد زهیر شیعه شده باشد. حتی وقتی میخواهد همسر خود را طلاق بدهد، بر اساس فقه اهل تسنن او را طلاق میدهد نه فقه شیعه. لذا در تاریخ و مقاتل هیچ نکته ای که دلالت بر شیعه شدن او بکند پیدا نمیشود. البته تنها جایی که اشاره به نام مقدس حضرت علی (ع) میکند، در رجزهایی است که در صحرای کربلا خوانده و به یاری فرزند رسول خدا و علی مرتضی افتخار کرده است.

دومین فرد «حر بن یزید ریاحی» است. او نه تنها شیعه نیست که حتی یزید را امام خود دانسته و راه را بر امام حسین (ع) بست. او با احتجاجات امام (ع) فهمید که اشراف کوفه چه خیانتی کرده اند. لذا متحول شد و چون بهره ای از جوانمردی داشت، مقابله با فرزند رسول خدا که مظلوم واقع شده است را روا ندانست و به یاری امام حسین (ع) آمد.

فرد دیگر «یزید بن زیاد بن مَهاصر کندی»، معروف به «ابوالشعثا کندی» است. وی در لشکر عمر بن سعد بود. احتجاجات امام (ع) هم تاثیری در او نکرد. اما همین که دید جنگ در آستانه شروع است و گروهی اندک به خاطر حفظ آرمانهای خود از جانشان دست شستند و در برابر لشکر ۳۰ هزار نفری ایستاده اند، این جنگ را ناجوانمردانه دانست و نخواست در این جنایت حضور پیدا کند و به یاران امام حسین (ع) پیوست. نزد امام آمد و گفت تصمیم گرفته ام به یاری شما بیایم. هیچ بحثی از اینکه شما امام حق و رهبر الهی و پیشوای سوم هستید در میان نیست. فقط بحث این است که ایستادن در برابر مرد بزرگ و مظلومی چون حسین بن علی جایز نیست.

دو برادر دیگر وجود دارند به نامهای «سعد بن حارث» و «ابوالحتوف بن حارث» که نه تنها شیعه نبودند، بلکه تصریح شده که از خوارج بوده اند. این افراد تا عصر عاشورا هم تا با امام (ع) جنگیدند، ولی متحول شده و گفتند چگونه فرزند رسول خدا را بکشیم و در روز قیامت از رسول خدا بخواهیم که ما را شفاعت کند؟! لذا به سپاه امام حسین (ع) پیوستند. حتی هنگامی که صفوف دشمن را می شکستند و به جبهه حق می پیوستند، شعارشان همان شعار خوارج بود: «لاحکم الا لله و لا طاعة لمن عصى».

فرد دیگر که بعید است شیعه باشد، «عبدالله بن عمیر کلبی» است. اگر وی ارادتی به امام (ع) نشان میدهد نه از باب اینکه ایشان را امام خود بداند، بلکه به عنوان فرزند رسول خدا برای ایشان حرمت قائل است. وی میخواست تحت امر ابن زیاد به جهاد با کفار برود. اما وقتی دید ابن زیاد با لشگری انبوه قصد جنگ با فرزند رسول خدا را دارد، تکان خورد و تصمیم به یاری امام (ع) گرفت. معتقد بود که یاری امام ثوابی کمتر از جهاد با مشرکان ندارد.

۳۲ نفر از لشکریان عمر سعد نیز شب عاشورا گریختند و خود را به امام (ع) پیوستند. با توجه به اینکه گفتیم ابن زیاد برای جنگ با امام به شیعیان فشاری وارد نکرده بود، چه بسا این افراد از اهل سنت بوده و یا اینکه شیعه بوده و تقیه کرده اند. از میان آنها از افرادی مانند «جُبیل بن مالک تمیمی»، «حارث بن امرء القیس کندی»، «عبدالرحمن بن مسعود»، «عبدالله بن بشیر حثعمی» و «عمرو بن ضُبَیعه»، در تاریخ نام برده شده است.

البته اگر تحقیقات دقیق تری در تواریخ و مقاتل انجام بشود، چه بسا که بیش از این افراد هم از اهل تسنن در سپاه امام حسین (ع) یافت شود.

منابع:

مقتل ابی مخوف - تاریخ طبری ارشاد شیخ مفید الاخبار الطوال دینوری کامل ابن اثیر - العقد الفرید ابن عبد ربه اندلسی
لهوف سید بن طاووس اعیان الشیعه علامه محسن امین عاملی